

1. sz. Egyezmény

az ipari vállaltok munkaidejének napi nyolc, illetve heti 48 órában való korlátozásáról

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet az Egyesült Államok kormánya hívott össze Washingtonba, és amely 1919. október 29-én ült össze,

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a 8 órás napi vagy 48 órás heti munkaidő elvének alkalmazásáról, amely a washingtoni ülészak napirendjének első pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat egy nemzetközi Egyezmény formájában adja közre,

elfogadja az alábbi Egyezményt, amely a "Munkaidőről (ipar) szóló 1919. évi Egyezmény" néven idézhető, és amely a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Alapokmányának rendelkezései szerint a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet tagállamai által ratifikálandó:

1. cikk

1. A jelen Egyezmény szempontjából „ipari üzemnek” kell tekinteni:

- (a) a bányákat, kőbányákat és a föld ásványkincseinek kitermelésére szolgáló egyéb vállalatokat;
- (b) azokat a vállalatokat, amelyekben termékeket készítenek, átalakítanak, tisztítanak, javítanak, díszítenek, dolgoznak fel, eladásra tesznek alkalmassá, lebontanak vagy megsemmisítenek, továbbá az olyan vállalatokat, amelyekben anyagokat alakítanak át; beleértve a hajóépítő vállalatokat, valamint az elektromos áram vagy bármilyen más hajtóerő előállítását, átalakítását és továbbítását;
- (c) mindennemű épületek és építmények, továbbá vasutak, közúti vasutak, kikötők, dokkok, kőgátak, csatornák, belvízi hajóutak, utak, alagutak, völgyhidak, gyűjtőcsatornák, közönséges levezető csatornák, kutak, távíró- és távbeszélő - berendezések, villanyművek, gázművek és vízművek építését, újraépítését, karbantartását, tatarozását, átalakítását vagy lebontását és más építési munkákat, valamint az ilyen munka vagy szerkezet elkészítésére történő előkészületet vagy előkészítéséhez szükséges alapozó munkálatokat;
- (d) személyek és áruk szállítását közúton, vasúton, tengeren vagy belvízi hajóutakon, ideértve az áruknak kikötőkben, rakpartokon, lerakodóhelyeken vagy raktárakban való kezelését, kivéve a kézi erővel történő szállítást.

2. A tengeren vagy belvízi hajóutakon történő szállításra vonatkozó rendelkezéseket a tengeren és belvízi hajóutakon történő foglalkoztatás kérdéseivel foglalkozó speciális konferencia alkotja meg.

3. A fenti felsoroláson túlmenően minden tagállam megállapítja az ipar, kereskedelem és a mezőgazdaság között húzódó határvonalat.

2. cikk

Bármely állami vagy magánkézben lévő ipari vállalatnál, vagy azok bármely fiókvállalatánál - amely nem kizárólag ugyanazon család tagjait foglalkoztatja - dolgozó személyek munkaideje nem haladhatja meg a napi nyolc és a heti negyvennyolc órát az alábbiakban felsorolt kivételektől eltekintve:

- (a) a jelen Egyezmény rendelkezései nem vonatkoznak a vállalatvezetésben, a felügyelő szervben pozíciót betöltő személyekre, továbbá a bizalmas állást betöltő személyekre;
- (b) ahol törvény, szokás vagy a munkáltatók és munkavállalók szervezetei között létrejött megállapodás, vagy ahol ilyen szervezetek nincsenek, a munkáltatók és munkavállalók képviselői közötti megállapodás alapján a munkaidő a hét egy vagy több napján kevesebb mint nyolc óra, ott a munkaidő a hét többi napján meghaladhatja a nyolc óras maximumot, az illetékes hatóság intézkedése mellett, vagy az említett szervezetek vagy képviselők közötti megállapodás értelmében; azzal a feltétellel azonban, hogy a jelen bekezdés rendelkezései értelmében a napi nyolcórás munkaidőt minden esetben maximálisan egy órával lehet túllépni;
- (c) ahol a személyek foglalkoztatása több műszakban történik, megengedhető a személyek alkalmazása bármely napon több mint nyolc órában és bármely héten több mint negyvennyolc órában, amennyiben a hét vagy annál rövidebb időszak vonatkozásában számított munkaidő átlaga nem haladja meg a napi nyolc és a heti negyvennyolc órát.

3. cikk

A 2. cikkben előírt munkaidő-korlátozást tényleges baleset vagy baleset bekövetkeztének veszélye, a gépeken vagy az üzemmel kapcsolatban sürgősen elvégzendő munka vagy vis major esetén meg lehet haladni, de csak olyan mértékben, amennyire az a vállalat szokásos működésében bekövetkező komoly fennakadás elkerülése érdekében szükséges.

4. cikk

A 2. cikkben előírt munkaidő-korlátozást azon folyamatok esetén is túl lehet lépni, amelyeket a folyamat természetéből adódóan több egymást követő műszakban folyamatosan szükséges elvégezni, feltéve, hogy a munkaidő heti átlaga nem haladja meg az ötvenhat órát. A munkaidő ilyen szabályozása egyetlen esetben sem befolyásolhatja a nemzeti törvények által a munkavállalók számára előírt pihenőnapokat, amelyek az ilyen folyamatok elvégzése során kimaradó heti pihenőnap kompenzációjaképpen őket megilletik.

5. cikk

1. Azokban, és csak azokban a kivételes esetekben, amelyekben nyilvánvaló, hogy a 2. cikk rendelkezéseit nem lehet alkalmazni, a munkáltatók és munkavállalók szervezetei a kormány elé terjeszthetik a napi munkaidő korlátozása tárgyában közöttük létrejött, hosszabb távra szóló megállapodást, amelyet a kormány jogi erővel ruházhat fel.

2. A munkaidő heti átlaga bármely említett megállapodás kereteiben meghatározott számú hét vonatkozásában nem haladhatja meg a negyvennyolc órát.

6. cikk

1. Az állami hatóság által hozott rendelkezések az ipari vállalatok számára meghatározzák

- (a) azokat az állandó kivételeket, amelyek megengedhetők olyan előkészítő vagy kiegészítő munka esetén, amelyet a vállalat általános működése szempontjából meghatározott munkaidő-korlátokon kívül eső időben kell végezni, vagy a munkavállalók bizonyos kategóriái esetében, akik munkavégzése alapvetően szakaszos jellegű;
- (b) azokat az időszakos kivételeket, amelyek megengedhetők annak érdekében, hogy a vállalatok megfelelően el tudják látni a rájuk háruló nagyobb munkaterheléssel járó feladatokat.

2. Ezeket a rendelkezéseket kizárólag az érintett munkáltatók és munkavállalók szervezeteivel történő konzultáció után lehet meghozni, amennyiben ilyen szervezetek léteznek. Ezek a rendelkezések minden esetben meghatározzák a túlmunka időbeli maximumát és díjazását, amely nem lehet kevesebb, mint a szokásos díjazás egy- és egynegyedszerese.

7. cikk

1. Minden kormány köteles a Nemzetközi Munkaügyi Hivatallal közölni

- (a) azoknak a folyamatoknak a jegyzékét, amelyek jellege folyamatos munkavégzést igényel a 4. cikk értelmében;
- (b) minden információt az 5. cikkben említett megállapodások érvényességére vonatkozóan; és
- (c) minden információt a 6. cikkben foglaltakkal összhangban hozott rendelkezésekről és azok végrehajtásáról.

2. A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal ezekről éves jelentést terjeszt a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája elé.

8. cikk

1. A jelen Egyezmény rendelkezéseinek végrehajtását elősegítendő, minden munkáltató köteles

- (a) a munkaidő kezdetét és végét közölni az értesítésnek az üzemen belül jól látható helyre történő elhelyezésével vagy más, megfelelő helyre történő kifüggesztésével, vagy a kormány által jóváhagyott más módon. Ahol több műszakos munkavégzés folyik, közölni köteles minden műszak kezdetének és végének időpontját; ezeket az időpontokat úgy kell megállapítani, hogy a munkavégzés időtartama ne haladja meg a jelen Egyezmény által megállapított munkaidőt. Az így közölt időpontokat kizárólag a kormány által jóváhagyott tartalmú közléssel és módon lehet megváltoztatni;
- (b) hasonló módon közölni azokat a pihenő időszakokat, amelyek a munkavégzés idejére esnek és nem képezik a munkaidő részét;
- (c) minden országban nyilvántartást vezetni a törvények vagy rendelkezések által előírt formában a jelen Egyezmény 3. és 6. cikkével összhangban végzett túlmunka időtartamáról.

2. Törvénytértésnek minősül bármely személynek az (a) bekezdésben foglalt munkaidőn kívüli időszakban vagy a (b) bekezdésben meghatározott pihenő időszakban történő foglalkoztatása.

9. cikk

Japán vonatkozásában a jelen Egyezmény alkalmazása során az alábbi módosítások és feltételek érvényesek:

- (a) az „ipari üzem” kifejezés magában foglalja különösképpen az 1. cikk (a) bekezdésében felsorolt vállalatokat;
 - (i) az 1. cikk (b) bekezdésében felsorolt vállalatokat, feltéve, ha azok legalább tíz munkavállalót foglalkoztatnak; az 1. cikk (c) bekezdésében felsorolt vállalatokat, amennyiben ezeket a vállalatokat az illetékes hatóság „üzemnek” minősíti;
 - (ii) az 1. cikk (d) bekezdésében felsorolt vállalatokat, kivéve a személyek vagy áruk közúton történő szállítását, az áruknak kikötőkben, lerakóhelyeken és raktárakban történő kezelését és kézi szállítását; és
 - (iii) az alkalmazott munkavállalók számától függetlenül az 1. cikk (b) és (c) bekezdésében felsorolt vállalatok közül azokat, amelyeket az illetékes hatóság vagy rendkívül veszélyesnek, vagy az egészségre káros tevékenységet végző vállalatnak minősít.
- (b) A tizenöt éves korú, vagy annál idősebb munkavállalók tényleges munkaideje egyetlen állami vagy magánkézben lévő ipari vállalatnál, vagy annak bármely egységében sem haladhatja meg a heti ötvenhét órát, a nyersselyem üzemeket kivéve, ahol a munkaidő elérheti a heti hatvan órát;
- (c) a tizenöt év alatti munkavállalók tényleges munkaideje egyetlen állami vagy magánkézben lévő ipari vállalat esetében vagy annak bármely fiókvállalatánál, és életkortól függetlenül egyetlen földalatti bányamunkát végző bányász esetében sem haladhatja meg a heti negyvennyolc órát;
- (d) a munkaidő hosszát a jelen Egyezmény 2., 3., 4. és 5. cikkében foglalt feltételek mellett lehet módosítani, de az így módosított időtartam egyetlen esetben sem lehet nagyságrenddel nagyobb, mint az említett cikkekben meghatározott munkaidő;
- (e) a munkavállalók minden kategóriája számára heti huszonnégy óras, megszakítás nélküli pihenőidőt kell biztosítani;
- (f) a japán ipari vállalatokra vonatkozó jogszabályok rendelkezéseit, amelyek ennek az előírásnak az alkalmazását a tizenöt munkavállalót vagy annál több személyt foglalkoztató üzemekre korlátozza, oly módon kell módosítani, hogy a jogszabály a tíz munkavállalót vagy annál több személyt foglalkoztató üzemekre is kiterjedjen;
- (g) a jelen cikk fenti bekezdéseinek rendelkezéseit legkésőbb 1922. július 1-ig hatályba kell helyezni, a jelen cikk (d) bekezdése által módosított 4. cikk rendelkezéseit kivéve, amelyek hatályba helyezésének határideje 1923. július 1;
- (h) a jelen cikk (c) bekezdésében leírt tizenöt éves korhatárt legkésőbb 1925. július 1-ig tizenhat évre kell emelni.

10. cikk

Brit-Indiában a hatvan órás munkahét elvét kell alkalmazni minden ipari munkavállaló esetében, akikre az India kormánya által végrehajtott gyártörvények vonatkoznak a bányákban és a vasúti munkának azon ágazataiban, amelyet az illetékes hatóság e célból meghatároz. Ennek a korlátozásnak az illetékes hatóság által történő bármilyen módosítása a jelen Egyezmény 6. és 7. cikkében foglaltakkal összhangban történhet. Más tekintetben a jelen Egyezmény rendelkezései nem vonatkoznak Indiára, de az Általános Konferencia egy későbbi értekezlete megfontolja a munkaidő korlátozására vonatkozó további rendelkezéseket India esetében.

11. cikk

A jelen Egyezmény rendelkezései nem vonatkoznak Kínára, Perzsiára és Sziámra, de az Általános Konferencia egy későbbi értekezlete megfontolja a munkaidő korlátozására vonatkozó rendelkezéseket ezekben az országokban.

12. cikk

A jelen Egyezmény alkalmazásának vonatkozásában a rendelkezések hatályba léptetésének a 19. cikkben megjelölt határidejét Görögország esetében legkésőbb 1923. július 1-ig lehet elhalasztani az alábbi ipari vállalatok esetében:

- (1) karbon-biszulfid üzemek,
- (2) savüzemek,
- (3) bőrgyárak,
- (4) papírgyárak,
- (5) nyomdák,
- (6) fűrésztelepek,
- (7) dohány kezelésére és előkészítésére szolgáló raktárak,
- (8) külszíni fejtések,
- (9) öntödék,
- (10) mészégetők,
- (11) kelmefestő üzemek,
- (12) üveggyárak (üvegfúvók),
- (13) gázművek (tűzoltók),
- (14) áruk be- és kirakodása;

és legkésőbb 1924. július 1-ig az alább felsorolt ipari vállalatok esetében:

- (1) gépipar: motorok, páncélszekrények, mérlegek, ágyak, szögek, (sportcélú) töltényhüvelyek gyártását szolgáló üzemek, vasöntödék, bronzöntödék, bádogosműhelyek, lemezgyárak, hidraulikus berendezéseket gyártó üzemek;
- (2) építőipar: mészégető kemencék, cementgyárak, gipszöntő műhelyek, cserépgyárak, tégl- és útburkolat gyárak, kőedénygyárak, márványfaragó műhelyek, föld- és építési munkálatokat végző üzemek;

- (3) textilipar: mindenféle fonó- és szövőüzem, kivéve a kelmefestő üzemeket;
- (4) élelmiszeripar: liszt- és gabonaörlő malmok, sütődék, tésztagyárak, bor-, alkohol- és más italt előállító üzemek, olajfinomítók, sörfőzdék, jéggyárak és szénsavas italokat gyártó üzemek, édesség- és csokoládégyárak, kolbászgyárak és konzervgyárak, vágóhidak és mészárszékek;
- (5) vegyipar: szintetikus színezéket előállító gyárak, üveggyárak (kivéve az üvegfüvőket), terpentin-, szesz- és borkőgyárak, oxigén- és gyógyszeripari termékeket előállító gyárak, lenolajgyárak, gliceringyárak, kalcium-karbid gyárak, gázgyárak (kivéve a tűzoltókat);
- (6) bőripar: cipőgyárak, bőripari termékeket előállító gyárak;
- (7) papír- és nyomdaipar: boríték-, nyilvántartókönyv-, doboz-, táskagyárak, könyvkötészet, litográfia és cinkográfia;
- (8) ruhaipar: ruhagyárak, fehérnemű- és paszománygyárak, vasalóműhelyek, ágytakarót gyártó üzemek, művirág-, toll- és kiegészítőket gyártó üzemek, kalap- és esernyőgyárak;
- (9) faipar: asztalosműhelyek, kádárműhelyek, kocsikészítő műhelyek, szék- és bútorgyárak, képkeretező üzemek, kefe- és seprűgyárak;
- (10) elektromosipar: erőműtelepek, elektromos berendezéseket gyártó üzemek;
- (11) szárazföldi szállítás: vasúti és villamosközlekedésben dolgozók, tűzoltók, gépjárművezetők és kocsisok.

13. cikk

A jelen Egyezmény alkalmazásának vonatkozásában a rendelkezések hatályba léptetésének a 19. cikkben megjelölt határidejét Románia esetében legkésőbb 1924. július 1-ig lehet elhalasztani.

14. cikk

A jelen Egyezmény rendelkezéseinek hatályát háború vagy a nemzet biztonságát más módon veszélyeztető vészhelyzet esetén bármely ország kormánya felfüggesztheti.

15. cikk

A jelen Egyezmény hivatalos ratifikációit a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Alapokmányában megfogalmazott feltételeknek megfelelően a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával kell közölni nyilvántartásba vétel céljából.

16. cikk

1. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet minden tagállama, amely a jelen Egyezményt ratifikálja, kötelezi magát arra, hogy az Egyezmény rendelkezéseit gyarmatain, protektorátusa alatt álló területeken és a nem teljes jogú önkormányzattal rendelkező birtokain is alkalmazza:

- (a) kivéve, ha a helyi körülmények miatt a rendelkezések nem alkalmazhatók; vagy

- (b) megteszi azokat a szükséges módosításokat, amelyek a helyi körülményekhez történő alkalmazkodást biztosítják.

2. Minden tagállam közli a Nemzetközi Munkaügyi Hivatallal mindazon intézkedéseket, amelyeket gyarmataival, a protektorátusa alatt álló területekkel vagy a nem teljes jogú önkormányzattal rendelkező birtokaival kapcsolatban hozott.

17 cikk

Miután a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet két tagállama által történő ratifikációt a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal nyilvántartásba vette, a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója erről a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet minden tagállamát értesíti.

18. cikk

A jelen Egyezmény abban az időpontban lép hatályba, amikor a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója az ilyen értesítést kiadta, ezt követően csak azokra a tagállamokra nézve kötelező, amelyek ratifikációikat közölték a Nemzetközi Munkaügyi Hivatallal nyilvántartásba vétel céljából. Ezt követően a jelen Egyezmény bármely más tagállamra nézve abban az időpontban lép hatályba, amikor ratifikációját a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal nyilvántartásba vette.

19. cikk

A jelen Egyezményt ratifikáló minden tagállam kötelezettséget vállal arra, hogy az Egyezmény rendelkezéseit legkésőbb 1921. július 1-ig hatályba lépteti és minden szükséges intézkedést megtesz a rendelkezések hatályának biztosítása céljából.

20. cikk

A jelen Egyezményt ratifikáló tagállam a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával egy nyilvántartásba vétel céljából közölt nyilatkozat útján mondhatja fel az Egyezményt, első hatályba lépésének időpontjától számított tíz év elteltével. Az ilyen felmondás nyilvántartásba vételének időpontjától számított egy év múlva lép hatályba.

21. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa legalább tíz évenként egyszer jelentést terjeszt az Általános Konferencia elé a jelen Egyezmény helyzetéről, és megvizsgálja, kívánatos-e a Konferencia napirendjére tűzni az Egyezmény részleges vagy teljes módosításának kérdését.

22. cikk

A jelen Egyezmény szövegének francia és angol változata egyaránt hiteles.